

Vlaams
Parlement

stuk **915** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 17 oktober 2011 (2011-2012)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van de heer Filip Watteeuw, mevrouw Elisabeth Meuleman
en de heren Hermes Sanctorum en Dirk Peeters

over een nieuw en groen industriebeleid

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Filip Watteeuw
en mevrouw Güler Turan en de heer Matthias Diependaele

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
mevrouw Fientje Moerman, de heer Herman Schueremans;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

- 915** (2010-2011) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
819 (2010-2011) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering
– Nr. 2: Verslag over gedachtewisselingen
– Nr. 3: Verslag

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie organiseerde over het groenboek over een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen een aantal gedachtewisselingen (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 819/2). Ter gelegenheid van de bespreking van het groenboek diende de fractie van Groen!, na de gedachtewisselingen deze conceptnota voor nieuwe regelgeving in. De conceptnota werd besproken op de commissievergadering van 17 februari 2011.

Op 3 maart 2011 hield de Commissie nog een afsluitend debat over het groenboek zelf (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 819/3).

1. Toelichting door de heer Filip Watteuw

De heer *Filip Watteuw* zegt dat zijn fractie de werkwijze van de Vlaamse Regering waardeert. Met het uitbrengen van een groenboek over een nieuw industrieel beleid heeft ze een eerste aanzet gegeven. Nu kan de inbreng van het parlement tot zijn recht komen. In de conceptnota van zijn fractie is de kritiek soms nogal sterk geformuleerd, maar dat is eigen aan een oppositierol. Hij hoopt dan ook dat de minister dat niet negatief interpreteert. Hij hoopt dat de conceptnota kan bijdragen tot het versterken van het witboek dat over enige tijd zal uitkomen.

De conceptnota omvat vier delen. Eerst worden er een aantal opmerkingen geformuleerd bij het groenboek. Vervolgens worden de uitgangspunten van Groen! voor een NIB geformuleerd. Dan een aantal punten die volgens Groen! in het actieplan zouden moeten staan. Ten slotte volgt een overzicht van diverse sectoren waarin een dynamiek plaatsvindt rond duurzaam industrieel beleid.

Het eerste deel van de conceptnota bevat de opmerkingen van Groen! bij het groenboek. Groen! is voorstander van een echte transformatie in de richting van een groene industrie. Op dat vlak blijft het groenboek echter onduidelijk. De ‘green growth strategy’ van de OESO wordt aangehaald als model. Het groenboek stelt ook dat een sociaal contract voor duurzame groei en werkgelegenheid de spil is van het NIB. Het groenboek zelf mist evenwel een expliciete duurzaamheidsstrategie.

In een tweede deel worden de uitgangspunten van Groen! voor een NIB geformuleerd. Net als de SERV meent Groen! dat de nieuwe denksporen in het groenboek onvoldoende geïntegreerd zijn met de bestaande beleidsinitiatieven. Het blijft onduidelijk wat de relatie is tussen het groenboek NIB en bijvoorbeeld het Vlaams Energiebedrijf, het Groen Investeringsfonds, de vzw I-Cleantech en het WIP. Hij hoopt dat dit in het witboek verduidelijkt wordt.

Het groenboek heeft het onder meer over ‘the factory of the future’, een concept dat ontleend werd aan een Europees programma. Hij betwijfelt echter of het werkelijk de bedoeling is om met dat concept te werken. Het is immers vrij holistisch. Bij de opsomming van de zaken die nodig zijn om een NIB te realiseren valt het groenboek echter terug op een klassieke lijst, namelijk de loonkost, de energiekost, de snelheid van de procedures en de besluitvorming. De sociale, technologische, ecologische, economische en politieke factoren van het Europese programma zijn niet terug te vinden in het groenboek.

Het groenboek lanceert het idee van een nieuw productiviteitsoffensief. Groen! interpreteert dat vooral als het opvoeren van de ecologische productiviteit. Het komt erop aan om op een duurzame manier de productiviteit van mensen, grondstoffen en natuurlijke voorraden te verhogen. Dat is een alternatief voor de klassieke kapitaals- en arbeidsproductiviteit. Dit moet echter nog beter worden uitgewerkt. Men dient niet alleen aandacht te besteden aan energie-efficiëntie, maar ook aan de materiaalstromen.

Het groenboek probeert een nieuwe invulling te geven aan het begrip infrastructuur. Het gaat niet langer louter over de transportinfrastructuur, maar ook over intelligente netwer-

ken voor energie, mobiliteit, logistiek en communicatie. Op andere plaatsen vervalt het echter in het oude jargon van Vlaanderen Transitland.

Groen! heeft de indruk dat het TINA-Fonds, dat wordt vooropgesteld voor de PMV, een klassiek innovatiefonds zal zijn. De SERV dringt er in zijn advies op aan om de TINA-criteria weloverwogen af te stemmen op het initiëren van transitieprocessen met als criteria duurzame toegevoegde waardecreatie, duurzame werkgelegenheidscreatie en O&O-intensiteit (Onderzoek en Ontwikkeling).

Het groenboek spreekt over ‘leadplants’, ‘lead markets’ en ‘lead companies’. De sectorfederaties vroegen tijdens de hoorzittingen echter duidelijk naar de plaats van de kmo’s. Dat zijn immers belangrijke spelers in de sectoren. Het idee van regionale productie komt niet aan bod in het groenboek. Het begrip relocalisatie ontbreekt helemaal. Dit dient verder uitgewerkt te worden.

Groen! vindt het idee van producten- en dienstencombinaties interessant. Dit moet echter nog geconcretiseerd worden in het witboek. Groen! vraagt zich af of een industrialisering van de diensteneconomie niet in tegenstelling staat tot wat men wil bereiken met producten- en dienstencombinaties.

Groen! heeft de indruk dat men uitgaat van een nieuwe voluntaristische visie op de rol van de overheid. Ook dat verdient een verdere uitwerking.

De transitie naar duurzame productie is volgens zijn partij de belangrijkste uitdaging voor het industriële beleid van de 21e eeuw. Dit hoeft men niet te situeren in een vage toekomst. In diverse sectoren is dit nu al aan de gang, in verschillende landen. Ban Ki-moon verdedigt wereldwijd een voorstel voor een ‘Global Green New Deal’ en een omschakeling naar een ‘low-carbon economy’. In Groot-Brittannië heeft de ‘New Economics Foundation’ een ‘Green New Deal’ uitgewerkt. Het einddoel is niet de productie van duurzame consumptiegoederen maar de realisatie van een duurzame transformatie van de industrie en de economie. Dat impliceert ook het bereiken van sociale en ecologische objectieven.

Kiezen voor duurzaam betekent volgens Groen! kiezen voor schoon, slim en sociaal. De term schoon verwijst uiteraard naar cleantech en naar eco-efficiëntie. De term slim verwijst naar de ICT-revolutie binnen de duurzaamheidstransitie. Op dat vlak kunnen nog belangrijke efficiëntiewinsten worden gerealiseerd. De term sociaal verwijst naar het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De overheid moet daarin een belangrijke rol spelen op de gepaste plaats en met de gepaste instrumenten. Het blinde geloof in het regulerend vermogen van de vrije markt is na de gebeurtenissen van de laatste paar jaren toch wat verminderd.

Kmo’s spelen een hoofdrol in de groene economie. Dat was de stelling van UNIZO op de Europese kmo-top in Brussel. Bij de opmaak van een groenboek dient men dus ook rekening te houden met de kmo’s.

Het derde deel van de conceptnota bevat een actieplan met twaalf concrete maatregelen die zouden kunnen voorkomen in het witboek. Hij zal enkele van die maatregelen nader toelichten.

Een eerste voorstel betreft het invoeren van een Vlaams ‘top runner model’ als basis voor het TINA-Fonds en de ecologiesteun. Een dergelijk model wordt nu al gebruikt in Japan. Daarbij worden ecologische innovatienormen opgelegd. Producten en technologie die aan die normen voldoen worden ondersteund. Op een bepaald ogenblik wordt het meest duurzame product of de beste technologie de norm en worden de nog betere ondersteund. Zo zorgt men ervoor dat er steeds nieuwe doorbraken komen op het vlak van duurzaamheid.

Een tweede voorstel is dat de Vlaamse Regering meer zou investeren in onderzoek en ontwikkeling. Men dient een trendbreuk te realiseren. Het groenboek gaat nog te weinig uit van convergentie tussen nieuwe technologieën zoals nanotechnologie, biotechnologie, informatietechnologie, cognitieve of neurotechnologie. Men dient ook de link te leggen met de basistransitie naar meer duurzaamheid. Er is een masterplan nodig om de overstap te realiseren naar een biogebaseerde economie waarbij men biologische grondstoffen gaat gebruiken en voor de inzet van nanotechnologie voor milieusanering en productiviteitsverhoging van materialen.

Men dient ook werk te maken van de uitzuivering van de groenestroomcertificaten. Op dit ogenblik worden er immers ook certificaten uitgereikt aan stroom die helemaal niet groen is.

De Vlaamse Regering moet een beleid ontwikkelen, gericht op duurzame en compacte bedrijventerreinen. De duurzaamheid van bedrijventerreinen houdt immers meer in dan het streven naar CO₂-neutraliteit. In Nederland werkt men met een kennisnetwerk waarbij allerlei technieken en methoden worden uitgewisseld, waardoor de evolutie sneller kan verlopen. Groen! hecht veel belang aan het intensieve ruimtegebruik op bedrijventerreinen. Een van de indicatoren die wordt gehanteerd door het Agentschap Ondernemen is het aantal hectare nieuw ontwikkelde bedrijventerreinen. Groen! meent dat de netto-opervlakte aan bedrijfsruimte een interessanter criterium kan zijn.

Groen! wil ook een systeem van groene exportondersteuning ontwikkelen. Daarbij denkt de heer Watteuw aan de export van groene technologie, bijvoorbeeld de technologie van Aquafin inzake waterzuivering.

Met de groene aanbestedingen is de Vlaamse Regering nu al bezig.

Groen! betreurt dat er in het groenboek geen aandacht wordt besteed aan groene vorming en opleiding. De SERV mist in het groenboek NIB ook een volwaardige pijler rond competentie- en arbeidsmarktbeleid.

Hij gaat niet in op het punt van de groene netwerken. Het netwerkenidee zit immers vervat in het groenboek, al zou het verder moeten worden ontwikkeld.

Het actieplan Groene Diensteneconomie kwam al aan bod toen het ging over de elektrische auto's. Toen ging het over de mobiliteitsdienstverlening, maar men dient dit ook op andere zaken toe te passen.

De Vlaamse Regering zou een relocatiepremie kunnen invoeren voor bedrijven die ervoor kiezen om de productie of het onderzoek terug naar Vlaanderen te brengen. Daarbij verwijst hij naar het idee van een economisch beleid van de nabijheid dat in Frankrijk opgang heeft gemaakt. Daarbij is het de bedoeling de productie en de consumptie dichter bij elkaar te brengen. Dat heeft voordelen voor de industrie in eigen land, maar ook voor de duurzaamheid omdat er minder kilometers moeten worden afgelegd.

Groen! is van oordeel dat het witboek concrete doelstellingen zou moeten bevatten rond eco-efficiëntie. Het principe van de ecologische voetafdruk voor individuen kan ook worden toegepast op de industrie.

Een laatste maatregel betreft de dematerialisering van de economie. De regering kan de verschuiving van producten naar diensten actief ondersteunen via fiscale stimuli of door zelf een voorlopersrol op te nemen.

De conceptnota geeft ten slotte ook een overzicht van diverse industriële sectoren waarin een dynamiek plaatsvindt rond duurzaam industrieel beleid. De bedrijven zijn hiermee

dus echt wel bezig. Politici beseffen dat niet altijd. Dit zou sterker ondersteund moeten worden.

De bouwsector was vroeger veeleer conservatief, maar tijdens de hoorzittingen met de sectorfederaties werden interessante voorstellen gelanceerd.

Binnen de chemische sector verwijst de spreker naar FISCH. Een van de interessante voorstellen van de chemiesector is dat er een soort van rangorde moet worden gehanteerd bij het gebruik van organisch afval. 'Feed- en food'-toepassingen moeten de voorrang krijgen, vervolgens het gebruik als grondstof en pas in laatste instantie het gebruik als brandstof. Het gebruiken van biomassa als energie is volgens de chemische sector echt een verspilling van materiaal.

Inzake de ICT-sector stipt de heer Watteuw aan dat internet alleen al jaarlijks even veel broeikasgassen uitstoot als 22 miljoen auto's. Het realiseren van meer energie-efficiëntie in deze sector kan dus een grote stap vooruit betekenen. Het GreenTouch-initiatief dat werd gelanceerd door de laboratoria van Bell zou leiden tot een toename van de energie-efficiëntie van het ICT-netwerk met een factor duizend op vijf jaar tijd.

Ook in diverse andere sectoren gebeuren interessante zaken. Het is de taak van de overheid om dit voluit te ondersteunen. Hij hoopt dat dit wordt opgenomen in het witboek van de Vlaamse Regering en dat men de aanwezige kansen grijpt.

2. Bespreking

Minister-president *Kris Peeters* waardeert de inbreng van Groen! De Vlaamse Regering zal hiervan gebruik maken. Groen! heeft met deze conceptnota de toon gezet. Ook in de toekomst kunnen witboeken op een dergelijke manier tot stand komen. Op dit ogenblik wordt het witboek gefinaliseerd.

De heer *Bart Van Malderen* deelt mee dat zijn fractie veel tijd heeft gestoken in de bespreking van het groenboek. Daarom meent hij dat de verschillende partijen best zouden nagaan over welke punten er convergenties mogelijk zijn. Deze conclusies zouden best nog vóór de finalisering van het witboek worden overgemaakt aan de regering.

Minister-president *Kris Peeters* merkt op dat sommige mensen vinden dat het witboek er al lang had moeten zijn, hoewel ze op een ander ogenblik gevraagd hebben om nog een insteek te mogen doen. Het is zijn bedoeling om het witboek zo snel mogelijk uit te brengen, maar nu er een bijdrage is gekomen van de SERV en van Groen!, is het beter het tempo aan te passen. Als het witboek gefinaliseerd is, is het immers moeilijker om nog bepaalde zaken te wijzigen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* zegt dat de commissie Economie de voorbije jaren constructief heeft meegewerkt aan Vlaanderen in Actie. Daaruit blijkt hoe een industrie in Vlaanderen er kan uitzien, welke parameters er daarbij moeten worden gehanteerd. In februari 2010 werd de Staten-generaal van de Industrie georganiseerd. In die zin is er dus wel degelijk een reactie gekomen op het groenboek.

De heer *Filip Watteuw* hoopt dat er een goed witboek komt dat rekening houdt met de inbreng van Groen! Als het duidelijk is dat het witboek over twee weken nog niet klaar is, dan kunnen de verschillende fracties nog proberen om een eigen nota uit te werken.

De heer *Bart Van Malderen* meent dat de commissie moet vooruitkijken. Er werden hoorzittingen georganiseerd. Groen! heeft een eigen conceptnota geformuleerd. Andere fracties kunnen hetzelfde doen als ze dat willen, maar dan dient men de discussie af te ronden.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Filip WATTEEUW

Güler TURAN

Matthias DIEPENDAELE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

FISCH	Flemish Strategic Initiative for Sustainable Chemistry
NIB	nieuw industrieel beleid
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
TINA-Fonds	Transformatie-, Innovatie en Acceleratie Fonds
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
WIP	Werkgelegenheids- en Investeringsplan